

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
המחלקה לפוליטיקה וממשל
קורס שנתי תשפ"ד – 2023/24
התמחות בכנסת
ימי חמישי 16:00-14:00, אחת לשבוע (סמסטר א' בלבד)

מרצה: מר דורי גלבוע; dorgil@post.bgu.ac.il; שעות קבלה: ימי חמישי, בתיאום מראש

קורס ההתמחות בכנסת עוסק בעבודה פרלמנטרית כזירה משמעותית לעיצוב החברה ומיקוח על אופיה על ידי תהליך החקיקה, לצד הבנת פומביות תהליך זה וכיצד הוא משליך על תהליכים פוליטיים בחברה. קורס ההתמחות מאפשר ניסיון עם עוזרים ות פרלמנטרים. ות ולשכות של חברי כנסת כך שלסטודנט. ית יתאפשר לבחון תיאוריה פוליטית במציאות העכשווית ולזכות בניסיון ממשי בעבודה פרלמנטרית. המפגש בכיתה יאפשר עיבוד נוסף של החוויה על ידי המעבר מתיאוריה לפרקטיקה ובחזרה.

מבנה הציין:	חובות הקורס:
1. הערכת התמחות: 20%	1. התמחות: 6-8 שעות התמחות שבועיות בלשכה של חברת כנסת
2. השתתפות פעילה ופרזנטציה: 10%	1. נוכחות פעילה: נוכחות חובה, השתתפות פעילה, הצגה של מאמר
3. הכנת פוסטר מסכם או סרטון 20%	2. הגשת מטלות:
4. מטלה מסכמת: (50%)	א. הכנת פוסטר מסכם או סרטון של ההתמחות
	ב. מטלה מסכמת.

מפגש 1	הצגת מטרות הקורס, חובות הקריאה, תיאום ציפיות, מפגש עם עוזרת פרלמנטרית. דיון ראשוני: תפקידו של היועץ הפרלמנטרי.
--------	--

<p>קריאת חובה : שפרמן, ערן. 2010. "תפקידיהם של העוזרים הפרלמנטרים". המכון הישראלי לדמוקרטיה. קישור : https://www.idi.org.il/parliaments/11110/11111</p> <p>סבג-בן פורת, לב-און וליימן-וילציג (2016) "של מי הסטטוס הזה בכלל? דפוסי שימוש של חברי כנסת ועוזריהם הפרלמנטריים ברשתות החברתיות" איגוד האינטרנט הישראלי.</p> <p>לינק : https://www.isoc.org.il/research/magazine/whose-this-status-at-all-usage-patterns-of-the-knesset-members-and-parliamentary-assistants-on-social-networks</p>	
<p>מערכת היחסים בין האזרח לבין החוק - קריאה משותפת ב"לפני החוק" של פרנץ קפקא.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kafka, Franz. 1925. Before the law. 2. Derrida, Jacques. 1992. "Before the law." In Acts of literature, pp. 181-220. Routledge. 	מפגש 2
<p>תהליך החקיקה בישראל, בין המחוקק לבין החוק. חקיקה פרטית ודיון במגבלות האופוזיציה בתהליך החקיקה.</p> <p><u>קריאת חובה:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. גל-נור, יצחק. בלאנדר, דנה. 2013. "הרשות המחוקקת" בתוך: <u>המערכת הפוליטית בישראל</u>. עם עובד. עמ' 155-205. <p><u>קריאת רשות:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. מאור, ענת. 2009. <u>הח"כ כמחוקק: החקיקה הפרטית בכנסת - צמיחתה ותרומתה</u>. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד. 2. פאר, דנה. תשפ"א (2020). זכות הציבור להבין: קריאה לרפורמה בכתיבה המשפטית בישראל – מ"משפטאית" לשפה משפטית פשוטה. עיוני משפט, מ"ה. 	מפגש 3
<p>על חוק וצדק, בין המחוקק לשופט. דיון בבג"צ הפרטת בתי הסוהר - בג"ץ 2605/05.</p> <p><u>קריאת חובה:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. לורברבוים, יאיר. 2015. "על ההבחנה (הרולסיאנית) בין צדק לטוב, ועל ההבדל בין בית-המשפט למחוקק: הערות על מאמרו של אלון הראל: "מה המשפט צריך למשפט ומדוע?" עיוני משפט. לז. 281-288. <p><u>קריאת רשות:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ברק, אהרון. 1995. "על משפט, שיפוט וצדק". דברים בטקס השבעת שופטים חדשים בבית הנשיא. 	מפגש 4

<p>2. Rawls, John. 2001. In "The law of peoples: with" The idea of public reason revisited". Harvard University Press. pp 3-23</p>	
<p>אישור התקציב בישראל כזירת מאבק על חלוקת משאבים. דיון בחוק ההסדרים כאתגר לדמוקרטיה הישראלית.</p> <p><u>קריאת חובה:</u></p> <p>1. גולן, טל. תשס"ח (2008). "הגירעון הדמוקרטי של חוק ההסדרים ושחיקתה של מדינת הרווחה הישראלית", <u>משפט וממשל</u>, יא(1), עמ' 243-311.</p> <p><u>קריאת רשות:</u></p> <p>1. מאור, ענת. בר ניר, דורית. 2008. "השפעת השימוש הגורף בכלי של חוק ההסדרים במשק המדינה על הפערים בשנים 2005-2002". <u>ביטחון סוציאלי</u>, 77(1), 95-124.</p> <p>2. בן בסט, אבי. דהן מוטי. 2006 <u>מאזן הכוחות בתהליך התקצוב</u>. המכון הישראלי לדמוקרטיה. עמ' 17-70.</p>	<p>מפגש 5</p>
<p>חסינות ופסילת מפלגות כבעיית הייצוג. דיון בפסילתו של מיכאל בן ארי (בג"צ 1867/19)</p> <p><u>קריאת חובה:</u></p> <p>1. פדהצור, עמי. פרליגר, אריה. 2004. "האתגר של מפלגות קיצוניות למשטרים דמוקרטיים". <u>תרבות דמוקרטית</u>, 8(8), 73-108</p> <p><u>קריאת רשות:</u></p> <p>1. מדינה, ברק. 2006. "ארבעים שנה להלכת ירדור". <u>מחקרי משפט</u> כב.2, 327-383.</p>	<p>מפגש 6</p>
<p>הרצאת אורח- כלים מקצועיים לעבודה בסביבת לחץ</p>	<p>מפגש 7</p>
<p>סמסטר ב'</p>	
<p>המחוקק הערבי בישראל – בין הגנה מעריצות הרוב והבניית זהות פוליטית, לבין מתן לגיטימציה למשטר.</p> <p><u>קריאת חובה:</u></p> <p>Kook, Rebecca. 2017. "Representation, minorities and electoral reform: the case of the Palestinian minority in Israel." <u>Ethnic and Racial Studies</u> 40, no. 12: 2039-</p> <p>בשארה, עזמי. תשנז (1997). "הערבי הישראלי: עיונים בשיח פוליטי שסוע". <u>ציונות - פולמוס בן זמננו</u>. עמ' 312-339.</p>	<p>מפגש 8</p>
<p>פעילות חוץ פרלמנטרית וחברה אזרחית ככלי לקידום מדיניות.</p> <p><u>קריאת חובה:</u></p>	<p>מפגש 9</p>

<p>1. גל-נור יצחק, אושר, ג'ניפר, גדות-פרז אלמה. 2012. "מעורבות אזרחים בקביעת מדיניות ציבורית", בתוך: <u>הסביבה הפוליטית של קביעת מדיניות ציבורית בישראל</u>, הוצאת מאגנס ספרי לימוד, פרק 10, עמודים 225-245</p> <p><u>קריאת רשות:</u></p> <p>1. פסטרנק, אביה. 2012. "אחריותם הציבורית של האזרחים". בתוך: <u>אחריות ציבורית בישראל</u>, כהן-אלמגור רפאל, ארבל-גנץ אורי, כשר אסא (עורכים). הוצאת הקיבוץ המאוחד, המרכז לאתיקה בירושלים, 377-359.</p> <p>2. הרמן, תמר. 2012. "יש חדש תחת השמש – דעת קהל וקבלת החלטות בישראל", <u>עדכן אסטרטגי</u>, 14(2)-37-50</p>	
<p>דיון מסכם: לגיטימציה של הכנסת כיום. דיון על מעמדה של הכנסת כבית המחוקקים הישראלי. <u>קריאת חובה:</u></p> <p>פרידברג חן. 2018. <u>איך משפרים את עבודת הכנסת כגוף מחוקק</u> University Press <u>ומפקח?</u>. המכון הישראלי לדמוקרטיה</p>	מפגש 10
<p>סדנת הכנה לשוק התעסוקה - כתיבת קורות חיים.</p>	מפגש 11
<p>סדנת הכנה לשוק התעסוקה: "מה יש לעשות עם תואר בפו"ם?"</p>	מפגש 12
<p>מפגש סיכום</p>	מפגש 13

הצגת מאמרים בכיתה (10% מהציון הסופי):

בכל שיעור יתבקשו להציג סטודנטים בזוגות את אחד המאמרים לשיעור, את הרעיונות המרכזיים, שאלות לדיון וכן הלאה.

השתתפות פעילה: (10% מהציון הסופי)

יש להגיע לשיעורים לאחר קריאת המאמר ומענה על שאלה על המאמר שתשלח מראש. בשיעורים מצופה להשתתף בדיון, להתייחס למושגים מהמאמר וכיו"ב.

מטלות:

1. **הכנת פוסטר מסכם או סרטון** (20% מהציון הסופי):

הכנת תוצר ויזואלי המסכם את תהליך ההתמחות בכנסת לרבות תיאור אירועים מרכזיים, פיתוח ארגון כלים, נטוורקינג וכיו"ב.

2. **מטלת סיום** (50% מהציון הסופי)

ניתן לבחור באחת משלוש אפשרויות:

1. 3 טורי דעה / פוסטים (700 מילה כל טור)
2. מסמך מדיניות (2,000 מילה)
3. תזכיר חוק (2,000 מילה)

יש לבחור נושא מבין תחומי העיסוק הישירים או העקיפים של הלשכה בה נעשתה ההתמחות ולבחור לכתוב 3 טורי דעה / פוסטים (ניתן לבחור ביותר בנושא שונה עבור כל טור/פוסט), מסמך מדיניות או תזכיר חוק.